

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Naročnina za Jugoslavijo: celoletno 180 Din, za 1/2 leta 90 Din, za 1/4 leta 45 Din, mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani. Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Gregorčičevi ulici št. 23. — Dopisi se ne vračajo. — Račun pri pošt. hranilnici v Ljubljani št. 11.953. — Telefon št. 30-69.

Leto XV.

V Ljubljani, v četrtek, dne 8. decembra 1932.

Štev. 141.

Nova dejstva

Naš izvoz trajno pada po vrednosti in po količini. Ni pa resnega upanja, da bi se v doglednem času izvoz popravil. Kajti s čisto industrijaliziranim kmetijstvom v Šv. Ameriki, Argentini in Avstraliji naš kmetovalec s svojimi primitivnimi metodami ne more konkurirati. Prav tako pa tudi ne z Rusijo, kjer dovoljuje nizki življenjski standard ruskega kmeta tako nizke cene, ki jih naš kmetovalec kratkoma ne zmora. Že v normalnih časih bi zato vsled teh glavnih vzrokov padel naš izvoz, tembolj pa mora padati v sedanjih nenormalnih časih, ko vse države do skrajnosti omejujejo uvoz iz tujih dežel, ko vedno nove omejitve zunanje trgovine v zvezi s splošno finančno stisko povsodi kličejo k avtarikiji. Ne bo drugače ko da se tega klika oprimemo tudi mi in da n'jemu primerno reorganiziramo vse svoje gospodarstvo.

Statistika našega izvoza in uvoza nam jasno kaže, kaj mora biti pri nas cilj avtarikije. Izvažamo predvsem agrarne produkte, živino, les in sirovine, uvažamo pa industrijske izdelke. Izvažamo ceno blago, uvažamo pa drago in vedno moramo v količini izvoziti trikrat toliko blaga, kakor ga uvozimo in še je naša trgovinska bilanca pasivna. Indeks cen pa dokazuje, da se to razmerje stalno veča v našo škodo, ker cene agrarnih produktov padajo, cene industrijskih izdelkov pa rastejo. Valutni vzroki so to nerazmerje v zadnjem času še poostriili, da skoraj že štirikratna količina ne bo zadostovala za kritje uvoza.

Že samo ta ugotovitev nas opominja, da moramo dvigniti vrednost našega izvoznega blaga, da torej ne smemo izvažati le sirovine in polfabrikatov, temveč da moramo prileti izvažati tudi gotove izdelke. Zlasti pa se ne bi smelo dogajati, da kupujemo v tujini iz naših sirovin izdelane fabrikate, ker v tem primeru plačamo dejansko mi tudi izvoz naših sirovin. Pa še drug tehten razlog je, da se prične razvijati naša produkcija v tej smeri. Vedno večje izvozne omejitve v vseh državah so nad vse skritele izvoz, ki mora najti vsaj nekaj nadomestila v domačem trgu. Jasno pa je, da domači trg ne more konsumirati sirovin in polfabrikatov pri sedanjem stanju industrije več, kakor jih že konsumira. Pač pa more več sirovin konsumirati domača industrija, če prične izdelovati iz naših sirovin predmete, ki jih danes uvažamo iz tujine. Prav tako pa bo večji odjem na domačem trgu, če bo ta mogel kriti tudi vse svoje potrebščine v gotovem blagu doma.

Priznati treba, da se je v tem pogledu že mnogo storilo, toda še vedno mnogo premalo, kakor je posebno jasno pokazala grška razstava v Beogradu in Zagrebu. Grška tekstilna industrija osvaja vedno bolj jugoslovanski trg in od vzhoda je prodrla že do Zagreba. Za Slovenijo se sicer še ne zanima, ker njeno blago za tukajšnje prilike ne ustreza, vsled česar tudi ni prišla v Ljubljano grška razstava. Zato pa se tem bolj utrjuje na vzhodu Jugoslavije in to predvsem vsled tega, ker nudi le finalne izdelke v boljši kakovosti in cenejši, kakor pa se izdelujejo pri nas. Za svilo, preproge in tudi volneno blago so grške fabrike že skoraj brez konkurence. Ni čuda, če je grški zunanji minister na podlagi teh uspehov grške industrije predlagal že carinsko unijo z našo državo.

V zvezi s tem prodiranjem grške industrije pa je omeniti še drugo važno dejstvo, ki se tiče naše agrarne produkcije. Grške preproge se izdelujejo iz grške volne, pri nas pa iz tuje volne. Sploh nima naša tekstilna industrija doma dovolj sirovin in zato je nujno, da naša agrarna produkcija ta nedostatek odpravi. Sploh zahteva dvig domače industrijske produkcije vsestransko revizijo naše agrarne produkcije, da ne bo ta odgovarjala le starim navadam, temveč tudi našim potrebam. S preobratom se ni spremenilo le politično stanje, temveč tudi osnova za naše gospodarsko življenje. Vse pa kaže na to, da se

naša agrarna produkcija doslej ni še prav zmenila za to spremembo.

Pa tudi glede smeri našega izvoza bo treba prevdariti, če je še pravilna. Kadar smo izvažali le sirovine in polfabrikate, tedaj je moral naravno iti ves izvoz le na zapad in sever v industrijsko razvite dežele. Če pa dvignemo domačo industrijo, če ne izvažamo le sirovin in polfabrikatov, temveč tudi popolnoma gotove izdelke, potem bo moral naš izvoz kreniti na vzhod in jug. Naša gospodarska politika bo morala postati bolj na vzhod orientirana in gospodarski razlogi bodo morali propagirati geslo: Balkan balkanskim narodom!, ki ga danes politični še ne morejo.

Stanislav Vdovič:

Meja med obrtjo in industrijo

V obrtno-pravnem, socialnem in gospodarskem oziru je važno, da točno ločimo obrtniške obrate od industrijskih. Zato nam pa ne zadostuje definicija § 32. zakona o obrtih, ki določa industrijski značaj podjetja po načinu proizvodnje in našteva kot tipične znake delitev dela, zaposlitev večjega števila delavcev, redno uporabo motorne sile in proizvodnje izdelkov na zalogo ali po naročilu v večjem obsegu. Vsi ti znaki danes niso zmerom bistveni, ker je postal tudi pojem »rokodelske obrti« pretesen.

Če en sam človek izdelava ves izdelek, opravi tudi vsako fazo dela zapovrstjo, ker jih ne more opraviti več hkrati. Od razmer in inteligence proizvajalca je odvisno, kako ta proces izdelovanja razčleni v čim več faz in porazdeli na več ljudi. Delitev dela se prakticira več ali manj v vsaki obrtni delavnici, posebno odkar nudi tehnika tudi malemu proizvajalcu mnogo pripomočkov. Število delavcev ne more biti zmerom odločilno in motorna sila je še celo nezanesljiv znak. Motorje in stroje najdemo že povsodi in visoki dimniki in parni kotli niso več značilni za fabrike. Pravtako dela dandanes obrtnik marsikdaj na zalogo in izvršuje naročila v večjem obsegu. Torej po samem načinu proizvodnje nikakor ne moremo točno ugotoviti meje med obrtjo in industrijo.

Bolje je, da definiramo obrate najprej po izdelku in smatramo kot fabrična podjetja obrate, ki proizvajajo tipizirane izdelke, ne da bi izdelovali vse, kar spada v gotovo obrt. Tako n. pr. mizar, ki izdeluje najrazličnejše oprave po posebnih načrtih, pa ima v obratu sto delavcev in vse mogoče stroje, ni industrijec, temveč velik obrtnik in najsi tudi vzdržuje veliko zalogo. Nasprotno je treba šteti mizarstvo delavnic z 10 delavci, ki izdeluje v serijah samo par tipov šolskih klopi ali kakakega kosa oprave, med industrijske obrate. Razlika je tu važna zaradi vajencev, ker je v prvem obratu možno, da se izučijo za dobre mizarje, v drugem pa ne. Jasno je tudi, da je za uspeh prvega podjetja odločilna predvsem strokovna sposobnost podjetnika, dočim je treba za drugo podjetje več trgovskega duha, propagandne iznajdljivosti itd.

Slične primere najdemo še v raznih drugih strokah. Sploh opažamo v preteklosti

Sedanja gospodarska stiska kaže, da moramo svojo domačo produkcijo in s tem tudi svojo zunanjo trgovino preorientirati. Agrarno produkcijo treba prilagoditi novim potrebam, ki nastanejo iz večje industrijalizacije države. Domačo industrijo pa treba dvigniti v tej meri, da bo izdelovala finalne izdelke in da ne bo več pošiljala v tujino na pol dovršenih izdelkov v dokončno izdelavo. Industrija, ki je tako nepopolna v svoji produkciji, ki nima dovoljno modernih strojev, ne zasluži državne zaščite, ker je ovira k avtarikiji, ki mora biti danes naš glavni cilj. In temu cilju je treba podrediti vse druge in naš gospodarski napredek je zagotovljen.

in sedanjosti povsodi občo tendenco specializiranja, iz česar nastajajo potem nove obrti. Dočim včasih ni bilo razlike med tesarjem in mizarjem, vidimo danes že, kako se stavbeno mizarstvo čimdalje bolj loči od pohištvenega. Slično je pri ključavničarstvu. Šivanje perila je posebna obrt, bandažist nima nič več skupnega z roka-vičarjem itd.

Seveda imamo mnogo slučajev, ko se večji obrtnik poleg splošnega izvrševanja svoje stroke peča še posebno z izdelavo tega ali onega njenega predmeta, in je torej obrtnik in industrijalec hkrati. Tu je treba v vsakem primeru posebej razsoditi, kam spada pretežno njegov obrat. S splošnega gospodarskega stališča je pa treba povdariti, da je za nas najbolj zdrava in trdna industrija, ki se more polagoma razviti iz majhnih obrtniških začetkov. Tako moramo najbolj podpirati.

Omejitev na proizvodnjo posameznih predmetov je treba torej smatrati kot najbolj bistven znak industrije. Pri vprašanju vajencev in strokovne sposobnosti bi se morali predvsem tega kriterija držati, dokler iz specializacije ne nastane nova priznana obrt. Potem se seveda stvar izpremeni, in v novi stroki moramo določiti mejo med obrtniškim in industrijskim obratom po načinu in obsegu proizvodnje.

Gospodarski in socialni razvoj ne sme trpeti strokovno slabo izvežbanega obrtniškega naraščaja. Zato bi morali sploh za braniti zaposlovanje vajencev v industrijskih obratih in naj jih uvrščamo v industrijska podjetja po teh ali onih znakih. Ker pa dokaz strokovne izobrazbe ni le zaježitev prekomerne in neproduktivne konkurence, temveč tudi garancija za boljši izdelek, bi bilo dobro zahtevati za vse industrije, ki nastajajo s specializacijo iz sedanjih obrti, od podjetnika dokaz usposobljenosti iz prvotne obrti, dokler nova stroka ni posebej priznana in zaščiten. To bi koristilo obrtnikom in splošnosti, škodovalo pa samo spekulantom.

Obvezen dokaz strokovne izobrazbe za gotove industrije bi bil sicer preokret v dosedanjih praksah, vendar bi bil umesten. Imamo že dovolj izkušenj, da za industrijo ne zadostuje sam kapital, ki pri napačnih investicijah ni izgubljen le za posameznika, temveč za splošnost.

(Konec prihodnjic.)

vah in v raznih gospodarskih panogah v vedno večjem obsegu. V Franciji se vrši preorientacija v tem smislu že več let. Skrivna oblika državne intervencije obstoji v carinski zaščiti nekaterih vrst producentov. Zlasti se je silno utrdil državni upliv po socialnih zakonih.

V zadnjem času se kaže ta tendenca v treh vprašanih, v katerih je vlada zavzela odločno stališče: najprej v vprašanju fuzije železniških družb, nato pri popisu imetja in na zadnje pri načrtu ustanovitve žitnega zavoda. Minister za javna dela Dailier zahteva fuzijo železniških družb zaradi racionalizacije. Toda še čisto negotovo je, če bo ena družba delala bolje, ko več njih. Gospodarska kriza, zlasti pa še konkurenca avtomobilov, je zadala železnicam težak udarec. Prav tako pade tudi na državo velik del odgovornosti vsled velikih davkov, ki jih morajo plačevati železniške družbe, ko tudi vsled njenega vmešavanja v njih notranje poslovanje (omejevanje delovnega časa, železniške ugodnosti za nekatere potnike itd.). Vse kaže, da se pripravlja popolno podzavljenje železnice.

Drugi vladni načrt se tiče pobijanja davčne poneverbe, da se na ta način povečajo državni dohodki. Namen tega načrta je, da se točno in podrobno popiše premoženje slehernega davkoplačevalca. To je ena od najbolj priljubljenih idej socialističnih finančnih doktrinarjev. Toda kdo ne vidi, da se s tem vrača Francija v razmere leta 1925 in da bo ta poizkus povzročil na eni strani še večje težaviranje denarja, na drugi strani pa beg kapitala iz dežele.

Tretji načrt kaže še bolj očitno namero vlade, da ustreže svojim socialističnim prijateljem. Sklenila je namreč, da pomaga producentom žita na ta način, da zaščiti cene, uvoz žita in moka pa stavi pod kontrolo kmetijskega ministrstva. Po vladnem načrtu naj bi žitni zavod stabiliziral cene na višini, ki odgovarja produkcijskim stroškom in to s sredstvi Narodne banke in kmetijskih organizacij. Revidirale bi se take na mline in pekarnice, skrbelo za financiranje žetve in revidirali bi se davki, ki obremenjujejo kmetovalca. Vlada trdi, da hoče zaščititi konsumente in producente. Zanimivo je, kako misli vlada to izvesti in poskrbeti, da bo kruh poceni, žito pa drago. V vsakem slučaju se po slabi izkušnji z ameriškim Federal Farme Boardom ne vidi, kako bi ta francoski načrt imel večji uspeh.

Organizacija našega izvoza

Pri iskanju novih trgov za naše pridelke se je opazilo, da nam tuja konkurenca otežkuje osvojitve novih trgov, mestoma pa nas izriva iz že osvojenih. Razlogi za te uspehe konkurence so številni, deloma pa smo tudi sami krivi svojih neuspehov. Vsled vedno ostrejšje konkurence zahtevajo kupci vedno boljše kvaliteto in opremo blaga. Zato ne more imeti nobenega uspeha izvoznik, ki ne more postreči vsaj z enakovrednim blagom ko njegov konkurent.

Da bi se naš izvoz prilagodil zahtevam tujih trgov, zbira Zavod za pospeševanje zunanje trgovine vse potrebne podatke in vse pritožbe odjemalcev našega blaga in bo sklical tudi izvoznike posameznih panog na sestaneke, da bi se v bodoči sezoni odpravile vse napake našega izvoza. Prav tako bo Zavod za pospeševanje zunanje trgovine sklical anketo, kako bi se bolje organiziral naš izvoz in uvedla kontrola za izvoz zdravih rastlin, morskih rib in drugih izvoznih predmetov. Zeleti je le, da bodo izvozniki z vneto sodelovali na teh anketah, še bolj pa je zeleti, da bodo njih predlogi tudi zares upoštevani in da se bodo sprejeti predlogi tudi izvajali. Kajti prav nič nam ne pomaga, če napravimo še toliko lepih sklepov, če pa ostanejo ti le na papirju.

Državni kapitalizem napreduje

V vseh državah se opaža, kako neprestano raste upliv države na gospodarstvo. Država postaja povsod največji podjetnik, ki združuje v svojih rokah vedno več gospodarskih funkcij. Ta razvoj pa nikakor ni slučajen. Na eni strani rastejo socialne dolžnosti države, da mora že vsled teh vedno bolj posegati v gospodarsko življenje, na drugi strani pa je gospodarska kriza prisilila državo, da je morala priskočiti na pomoč ogroženim podjetjem, ki so morala za to pomoč pač pristati na državno kontrolo. Ta je bila tem večja, čim bolj so bila podjetja v stiski. Najbolj jasno se je

to videlo pri nemških bankah, kjer se more govoriti že o podzavljenju bankarstva.

A tudi v Franciji se opaža v zadnjem času močno napredovanje državnega socializma, ki dejansko ni nič drugega, ko uvod v državni kapitalizem. O tem piše »La Situation« to-le: Dostikrat se sliši, da kapitalistični red ne bo vzdržal udarcev krize in da smo pred popolnim preobratom v načinu proizvodnje in razdelitve bogastev. V tej trditvi je precej resnice. Če se pred nami še ne vrši socialna »revolucija«, pa se vrši evolucija k socialnemu državnemu socializmu, ki se pojavlja v raznih drža-

Možnosti za naš izvoz v Belgijo

Po dveletnem odmoru je letos na belgijskem trgu zopet nastalo zanimanje za naše češplje, pa čeprav se belgijski uvozniki še ne morejo prav odločiti, da bi nakupili naše blago. To pa vsled slabih izkušenj, ki so jih doživeli z našimi izvozniki. Ti naši izvozniki češpelj so namreč dostikrat v dvojnem oziru grešili, da so pošiljali premalo osušene češplje, ki so se zato pokvarile, in da tudi teža pošiljk ni odgovarjala dogovoru. Pri sprejemu češpelj so morali belgijski kupci večkrat ugotoviti, da je bila teža blaga za 7—10% prenizka. Zato niso več kupovali naših češpelj in raje kupovali kalifornske, na katere so se tudi navadili. Treba bo zato mnogo truda, da bodo naše češplje zopet dobile tal na belgijskem trgu. Predvsem se mora cena vedno označiti v dolarjih in to franko Anvers. Plača se blago ob sprejemu, toda šele po pregledu.

Od fiziola se najbolj zahteva beli in sicer v velikih zrnih. Cene in pogoji kakor pri

češpljah, ponudba pa more biti v vsaki va-

Za rude je belgijski trg precej dovoljen. Za ponudbo pa je merodajna samo analiza. Če nudijo naši izvozniki blago franko jadranska luka ali Solun, morajo takoj povedati, koliko znašajo prevozni stroški v Anverso. Nekateri večji kupci, večinoma le renomirane in dobre firme, plačajo 30 dni po sprejemu blaga.

Za sirove kože je v zadnjem času tendenca krepka in zlasti za telečje in ovčje kože. Sezonska potrošnja kože je zadovoljiva. V strojenih kožah je precej kupčije. Naši trgovci bi morali na vsak način gledati na to, da nudijo blago samo franko Bruxelles ali Anvers, ker se samo tako vidi na borzi, če odgovarja njih blago tudi v ceni.

Interesenti za belgijski trg dobe vsa potrebna pojasnila pri Zavodu za pospeševanje zunanje trgovine v Beogradu.

Važno zborovanje mlinarjev v Mariboru

Maribor, 5. decembra.

Na poziv obrtno-zadružnega nadzorništva se je vršila v Mariboru konferenca zastopnikov mlinarske stroke iz vse bivše mariborske oblasti. Odzvali se niso radi oddaljenosti samo mlinarji iz gornjegrajskega in šmarnskega sreza. Na konferenci je podal lepo izčrpno poročilo o položaju mlinarske stroke industrijalec in banski svetnik ter član Zbornice za TOI Jakob Zadavec iz Središča, ki je v prav strokovnjaški obliki raztolmačil in stvarno kritiziral vse važnejše taksne in davčne predpise, ki se nanašajo na mlinarsko obrt ter dokazal, da je pri sedanji zakonodaji mlinarska stroka posebno v Dravski banovini tako udarjena, da se brez hitrega omiljenja sedanjih strogih mer ne bo rešila pogina.

Obrtno-zadružni nadzornik Založnik je podal statistiko mlinarskih obratov na ozemlju slovenske Štajerske, Prekmurja in Mežiške doline ter mlinarskih strokovnih organizacij. Na tem ozemlju je v obratu okoli 1200 obrtnih mlinov, od katerih je 700 organiziranih skupno z nekaterimi manj važnimi prostimi obrtni v 13 sorodnostrokovnih (žagarji itd.), ostali pa v 12 kolektivnih obrtnih združenjih. Na bivšem Kranjskem mlinarskih strokovnih združenjih organizacij ni, pač pa deluje v Ljubljani za vso banovino Zveza mlinov, katere je tudi na konferenci bila zastopana. Po zelo živahni in zanimivi razpravi, katere je sledila poročilom, so bile soglasno sprejete te zahteve:

1. Davek na poslovni promet naj se za mlinarsko obrt ukine ali vsaj na polovico zniža.

2. Davčna osnova za izračunavanje poslovnoprometnega davka se ima za vso državo enotno ugotavljati po cenah novosadske borze, ker pri sedanjem načinu računanja po prodajnih cenah morajo mlinci v

pasivnih krajih, kjer je cena radi posredovalnih in dovoznih stroškov višja, plačevati večji davek, nego mlinci v žitornih krajih.

3. Dolžnosti kmečkih in trgovskih mlinov naj se izenačijo in naj bodo mlinci, ki meljejo za nekmete enako obremenjeni.

4. Olajšave pri kmečkem mletju na mero naj ostanejo veljavne za obe vrsti mlinov, tako da se od neizmetega zaslužka plača 1%, od zaslužka v mlevskih izdelkih pa običajni, znižani prometni davek. Pri računanju poslovnoprometnega davka na računih bodi obligatorno, ker se bodo na ta način pri olajšani kontroli povečali dohodki.

5. Nepotrebna in ugledu mlinarske obrti škodljiva kontrola pri pekih in trgovcih se mora odpraviti.

6. Tarifa za prevoz pšenice in koruze je treba izdatno znižati na korist pasivnih krajev.

7. Mlinarski obrti naj izpopolnijo svojo strokovno organizacijo na ta način, da izločijo iz svojih zadrug vse nemlinarske stroke. Zadruga, katere štejejo pod 50 mlinarskih članov, naj se združijo s soslednim mlinarskim udruženjem. Mlinarske skupine v kolektivnih zadrugah naj se osamosvojijo, v kolikor je to po novem obrtnem zakonu dopustno. V Mariboru naj se takoj ustanovi na društveni podlagi Zveza spodnještajerskih mlinarskih udruženj (za ozemlje bivše mariborske oblasti, vstevši sreza Brežice in Laško).

Konferenca je zaradi tega posebno pomembna, ker je to prvi pojav, da nastopajo predstavniki male mlinarske obrti v večji organizaciji za svoje pravice. Ta pojav je pa čisto razumljiva in skoro naravna posledica težkega položaja, v katerega je prišlo naše mlinarstvo, odkar se je uvedel žitni režim.

Kako si znajo pomagati angleški trgovci?

Kdo ne toži danes o težkih časih. Zlasti trgovci in obrtniki čutijo najbolj, kako zastaja obrat v njih podjetjih vsled krize. Toda dihanje ne pomaga in kljub krizi je treba delati, da se jo premaga. Na Angleškem si tudi znajo pomagati, pa čeprav ni tam gospodarska stiska nič manjša, ko pri nas. Par primerov:

Mr. Williams je bil ravnatelj velike pletilnice. Videl je, da gre kupčija vsak dan slabše in da bo kmalu konec podjetja, če ne nastopi v najkrajšem času zboljšanje. Kaj je napravil? Vsem starim naročnikom in na tisoče drugim je poslal svojo vizitko, na kateri je napisal lastnoročno povabilo, da si ogledajo njegovo podjetje. Uspeh teh povabil je bil naravnost presenetljiv. V enem tednu je prodal čez 50.000 nogavic.

Mr. Reynold je imel trgovino z motocikli. Ze dolgo je imel v zalogi nad 200 motociklov, a jih kar ni mogel prodati. Kaj z njimi? Hitro je rešil to vprašanje. Znižal je nekoliko ceno, vsa kolesa prebarval čisto v belo in v šestih tednih je imel skladišče prazno in poleg tega je prodal še 150 motociklov.

Neki trgovec s perutnino v Glasgowu ni vedel, kako bi dvignil promet v svoji trgovini. Kar je poskusil, vse je bilo zaman,

na konec pa mu je le prišla rešilna misel. Objavil je, da bo tega in tega dne prodal vsakemu 50. kupcu eno kokoš. Ta obljuba je imela čudodelno moč. Ze počasi so se nastavile dolge vrste ljudi, da poskusijo svojo srečo in dobe zastoj kokoši. Parkrat je to ponovil in njegova trgovina je imela dovolj stalnih odjemalcev.

Škoti so znani po svojih krilih in svojih dudah. Škotski hotelirji že par let niso imeli dosti gostov. Pa so poslali spomlad več Škotov v njih narodnih krojih in z dudami v Ameriko in Kanado, da delajo reklamo za to čudno deželo, v kateri nosijo moške krila. Uspeh te propagande se je pokazal še isto leto. Bogati Amerikanci in Kanadci so prišli na Škotsko, da vidijo to čudno deželo in tujski promet se je dvignil za 100 odstotkov, glavni dobiček pa so imeli hotelirji, ki so napravili dobro reklamo.

Že v 24 urah barva, plestra in kemično snazi obleke, klobuke itd. Škrobi in svetlolika srajce, ovratnike in manšete. Pere, suši, munga in lika domače perilo tovarna **JOS. REICH** Poljanski nasip 4-6, — Selenburgova ul. 3. Telefon št. 22-72.

Ljubljanskemu prebivalstvu!

Zima je pred durmi. S strahom in trepetom gledajo številne družine brezposelnih v bližnjo bodočnost. Zaradi večmesečne brezposelnosti so delavci z družinami vred brez obleke, obutve in kuriva. Izredne, težke gospodarske prilike so povzročile, da je danes veliko število naših revnih someščanov v bedi in pomanjkanju. Njihovemu obubožanju ni kriva morebiti delamrznost, nasprotno, te vrste brezposelnosti res iščejo delo in zaslužek, katerega pa vsled posledic splošne gospodarske krize nikakor ne morejo najti.

V globokem razumevanju obupnega stanja so podpisane organizacije sklenile izvesti

»Pomožno akcijo«

tudi v tej smeri, da naj bi prispeval v pomoč našim nujne podpore potrebnim someščanom

delodajalec za vsakega uslužbenca 1 Din, vsak delojemalec pa 50 par tedensko, t. j. mesečno Din 6.—.

Pomožno akcijo bo izvedla mestna občina ljubljanska po svojem socialno-političnem uradu, prispevke pa bo sprejemala mestna blagajna v Ljubljani.

Podpisane organizacije nujno prosimo vse p. n. delodajalce in delojemalce (delavce in druge nameščence), da se pridružijo naši humanitarni akciji, da z združenimi močmi obvarujemo svojega bližnjega, ki je v sili.

Prosimo Vas, da pričnete z decembrom t. l. oddajati mestni blagajni vsak teden gornje prispevke na podlagi plačilnih nalogov, katere Vam bo pravočasno vročil mestni magistrat ljubljanski.

V Ljubljani, dne 19. nov. 1932.

Zbornica za trgovino, obrt in industrijo — Ivan Jelačin l. r.

Zveza industrijcev v Ljubljani — Dragotin Hribar, ing. Milan Šuklje.

Trgovsko društvo »Merkur« v Ljubljani — Dr. Fr. Windischer, A. Agnola.

Združenje trgovcev v Ljubljani — Ivan Gregore l. r.

Zveza obrtniških zadrug v Ljubljani — v likvidaciji Pristov Filip l. r.

Društvo industrijcev in veletrgovcev v Ljubljani — Stane Vidmar l. r.

Strokovna komisija v Ljubljani — Jernejčič Frane l. r.

Narodna strokovna zveza v Ljubljani — Juvan Rudolf l. r.

Jugoslovanska strokovna zveza v Ljubljani — Rutar l. r.

Zveza društev privatnih nameščencev v Ljubljani — Joško Zemljič l. r.

Savez grafičnih radnikov v Ljubljani — Kosem Drago l. r.

Delavska zbornica v Ljubljani — Filip Uratnik l. r.

Zagrebski trgovci ne bodo več delili koledarjev

V Društvu trgovcev z mešanim blagom in živežnim blagom včlanjeni zagrebski trgovci so na svojem plenarnem zborovanju sklenili, da ob novem letu ne bodo več delili koledarjev, temveč bodo raje za koledarje potreben denar razdelili v dobrodelne namene. Trgovci povdarjajo, da v današnjih težkih časih nima smisla zamejavati denarja za tako nepotrebne stvari, kakor so koledarji. Ti koledarji bi morali biti neke vrste reklama za trgovce, toda ta reklama se je zelo slabo obnesla. Ljudje ali zavržejo te koledarje ali pa jih obesijo na najmanj vidne kraje. Danes morajo trgovci gledati na to, da čim bolj omeje vse svoje izdatke, zlasti pa, da ne izdajajo denarja za nepotrebne stvari. Da pa se jih ne bo smatralo za sebičneže, so sklenili zagrebski trgovci, da bodo od prihranjene vsote dali 10 do 20 odstotkov Društvu trgovcev, da podpira bolne in onemogle trgovce in trgovske pomočnike, poleg tega pa bodo trgovci tudi sami dali denar za podpiranje revnih in brezposelnih v Zagrebu.

Nobenega dvoma ni, da je sklep zagrebskih trgovcev popolnoma umesten in čas bi bil, da bi se tudi v Sloveniji v celoti izvedel.

Obiščite avtomatični bufet
DAJ-DAM

Posvetu

Za poveljnika dravske divizije je imenovan brigadni general Vladimir Cukavac. Prometna konferenca se bo vršila v dneh od 17. do 20. decembra v Splitu zaradi revizije prometnih tarif.

Kemična fabrika v Mostah je začasno ustavila delo. 150 delavcev je vsled tega brez posla.

V Zagrebu je 300 krojačev, 280 šivilj, 80 modistk, 35 klobučarjev in 30 krznarjev.

V Splitu in na Sušaku sta bila ustanovljena dva nova poljska konzulata, ki naj okrepi trgovinske stike med Poljsko in Jugoslavijo.

Začasna razorožitvena konvencija je bila sprejeta po dolgotrajnih pogajanjih v Ženevi. Za konvencijo se je izreklo 40 držav, proti sta bili le Nemčija in Rusija. Prihodnja razorožitvena konferenca bo leta 1936.

Roosevelt namerava po vesti washingtonskega dopisnika »Daily Telegrapha« v svrhu zboljšanja trgovinskih odnosov priznati sovjetsko Rusijo.

Bankirji na Wall Streetu so se izjavili za podaljšanje moratorija evropskim državam.

Veliki fašistovski svet je v posebni resoluciji izjavil, da so vojni dolgovi v neolčljivi zvezi z reparacijami in da je ene ko druge treba črtati.

Sovjetska trgovinska delegacija je dala francoski industriji za 20 milijonov frankov naročil.

Sirija in Libanon bi imeli postati neodvisni državi, o čemer sklepa sedaj mandatni odbor Društva narodov.

Ker je perzijska vlada odpovedala vse koncesije, ki jih je imela Angleško-perzijska družba za eksploatacijo petroleja v Perziji, bo najbrže Anglija prekinila diplomatske stike s Perzijo. Ni pa izključeno, da bo odpoved povzročila še težje konflikte.

Japonci so po zatrtju upora v Mandžuriji pričeli z ofenzivo v kitajski provinci Jehol.

Po novem volivnem zakonu se bo na Madjarskem vpeljala splošna in tajna volilna pravica. Po fašistovskem receptu bo novi parlament deloma tudi na korporacijskem sistemu.

Sev. ameriške združene države nameravajo znova poostriiti določbe o priseljevanju.

Avstrija bo dobila po informacijah dunajskih listov posojilo v Parizu in bo v ta namen že v kratkem predložil francoskemu parlamentu potrebni zakonski načrt.

Holandska vlada uradno demantira vest, da bi nameravala odpraviti zlato valuto, če ne bi prišlo do sporazuma med Anglijo in Združenimi državami zaradi odplačila vojnih dolgov.

Grška Narodna banka je znižala obrestno mero od 10 na 9 odstotkov.

Znani pisatelj Emil Ludwig je izjavil, da bi moral biti prvi predsednik Panevrope, če bi to nje prišlo, sedanji češkoslovaški predsednik Masaryk.

Veliki nemiri so bili v raznih mestih Italije, zlasti v industrijskih mestih.

12.000 kovinarjev je stopilo v Valenciji v stavko, ker so jim znižali mezde.

Indijski parlament je s 74 proti 27 glasovom sprejel ottawski sporazum.

Tudi »Conte di Savoia«, ki je iste vrste ko največji italijanski parnik »Rex«, je moral vsled defekta takoj na svojem prvem potovanju prekiniti vožnjo.

Brezposelnosti so pod uplivom komunistične agitacije zopet priredili pohod gladnih na Washington.

Ameriška družba European Gas and Oil Company namerava investirati 10 milijonov dolarjev za izkoriščanje petrolejskih vrelcev, ki so jih pred kratkim odkrili pri Dunaju.

Japonski torpedni rušilec »Savarabic«, ki je imel 900 ton nosnosti, se je blizu japonske obali potopil. Rešili so le 14 mož.

Velike povodnji in viharji so bili v severni Italiji in južni Franciji.

55 milijonov drahem je poneveril solunski bančnik Dalindas in pobegnil.

»SLUŽBENI LIST«

kr. banske uprave Dravske banovine z dne 7. decembra prinaša to vsebino: Pravilnik o zdravilih in zdravilnih specialitetah. — Popravek v uredbi o ocenjanju sodnikov rečnih sodišč in šerijatskih sodnikov. — Telefonski promet z inozemstvom. — Razne objave iz »Službenih novic«, objave sodišč in uradov ter druge objave.

Denarstvo

DENAR SE VRAČA V DENARNE ZAVODE

V zadnjem času se je pričela opaziti pri posameznih denarnih zavodih rastoča tendenca hranilnih vlog, sedaj pa se morejo že za cela področja držav zabeležiti presežki vlog nad dvigi.

V Nemčiji so v oktobru znašale v hranilnicah vloge 399.5 milijonov mark, dvigi pa 384.2 milijona, torej so vloge presegle dvige za 15.2 milijona mark. Ugodnejši razvoj je opaziti v velikih mestih, kjer se je kriza nezaupanja iz l. 1931. najbolj razširila, dočim v industrijskih pokrajinah radi slabe zaposlenosti še ni doseženo ravno-vesje med hranilnimi vlogami in dvigi.

V Franciji, kjer sploh ni bilo opaziti preteklega jeseni prekinitev pri vlaganju prihrankov, so vloge v letošnjem septembru z 22.49 milijardami frankov dosegle pri narodnih hranilnicah svoj maksimum.

Enako je v Italiji pri poštni in drugih hranilnicah. Dne 30. septembra t. l. je znašalo stanje hranilnih vlog skupaj 30.89 milijard lir in s tem doseglo doslej še ne doseženi vrhunec.

V Angliji je po stagnaciji izza druge polovice preteklega leta in prvega četrtletja letošnjega leta zaznamovati trajen porast vlog, ki so koncem septembra dosegle 440.6 milijonov funtov sterlingov.

V Združenih državah za sedaj še ni zabeležiti bistvenih sprememb, vendar gre, čeprav zelo na lahko, tudi tu tendenca vlog navzgor.

*

Majhne banke, veliki dobički.

Kakor je našim čitateljem že znano, imamo v naši državi tudi naravnost pritlikave banke. Imamo celo take, ki imajo samo 10.000 dinarjev delniške glavnice, da celo samo Din 6.250. Taka majhna banka je v Sv. Hubertu sreza Jaša Tomić v Vojvodini. Ta banka je imela kljub krizi lanske leto 160 % dobička in je razdelila delničarjem 40 odstotno dividendo. Bančice Dunavske in Moravske banovine so v l. 1929 dajale 35 do 50 odstotno dividendo. Skoro enake dividende so plačevale tudi za lansko leto.

Mobilizacija srebra. Član angleške spodnje zbornice, Robert Horne, je stavil predlog, da bi se Zedinjene države ameriške, Anglija in Francija morale zediniti in odrediti del denarnega kritja v srebru. S tem, prav, bi se normalizirale cene srebra in bi prišlo srebro v pravilno razmerje z vrednostjo zlata. Obenem bi se spravile do veljave velike količine srebra, ki leže v Indiji in na Kitajskem, kar bi na ta način pomnožilo tudi kupno moč teh dežel. Nekateri finančniki pa temu načrtu zelo oporekajo.

*

ITALIJA UPA NA POSOJILLO IZ AMERIKE

Vedno bolj postaja jasno, zakaj si je dovolila italijanska vlada ekstraturo v vprašanju plačila decembarskega obroka, medvojnih posojil. Prvotno je tudi Mussolini povdarjal, da treba vojne dolgove prav tako zbrisati kot reparacije. Trdil je celo, da Združene države Sev. Amerike nikdar ne bodo imele tega poguma, da bi vztrajale na plačilu medvojnih dolgov, ko jih pa vsa Evropa odklanja. Pred to eno- dušno voljo Evrope bo morala tudi Amerika odnehati. Sedaj nakrat pa je bil Mussolini tisti, ki je porušil enodušnost Evrope in kot prvi hitel zagotavljati, da bo Italija dne 15. decembra zapadli obrok plačala. V političnih krogih se sodi, da izvira ta sprememba italijanskega stališča iz želje, da dobi Italija novo posojilo v Ameriki. To posojilo je Italiji nujno potrebno, ker je kurz lire le umeten in tudi sicer italijansko gospodarstvo vsled finančne krize v največjih težavah.

TEDEEN LJUBLJANSKI BORZI

Poselno poročilo trgovskega lista

Devizno tržišče

Tendenca nestalna; promet Din 1.883.167.83.

Radi povečanega klirinškega prometa (v avstrijskih šilingih) je minuli borzni teden presegel skupni devizni promet predzadnjega tedna (1.120.000 Din) za preko tričetrt milijona dinarjev.

Gros zaključkov tvori — kot že gori omenjeno — deviza Wien, katere je bilo v privatnem kliringu z Avstrijo nabavljene za nič manje ko 1.359.000 dinarjev. Izmed ostalih privatnih deviz izkazuje največji promet v zadnjem tednu Pariz (144.000 Din) in Newyork (135.000 Din), znatno manjšega pa dinarska deviza, zaključena potom privatnega kliranga v višini 62.000 dinarjev. Poleg navedenih deviz je bilo vsled privatne ponudbe zaključeno Trsta in Curiha po 10.000 dinarjev, Amsterdam pa za 3.000 dinarjev.

Narodna banka je intervenirala v dodejanjem obsegu in dajala dnevno za 40.000 dinarjev deviz na razpolago, v glavnem Curiha (54.000 Din), Londona (69.000 Din) ter Newyorka (37.000 Din).

Dnevni devizni promet na ljubljanski borzi se je v pretečenem tednu gibal tako-le:

Dne 28. nov. 1932 Din 764.830.99 Wien-Paris
Dne 29. nov. 1932 Din 806.770.66 Wien-Newyork
Dne 30. nov. 1932 Din 96.657.92 Newyork
Dne 1. dec. 1932 ni bilo borznega sestanka
Dne 2. dec. 1932 Din 214.908.26 Wien

Iz gornjih dnevni prometnih podatkov je razvidno, da je bil najmočnejši promet dosežen na ponedeljkovem in torkovem borznem sestanku, ker znaša samo njen skupni promet nad poldrugi milijon dinarjev. Vsled državnega praznika 1. decembra ni bilo borznega sestanka in je bilo zbog tega perfektuirano s posredovanjem Narodne banke samo za 160.000 dinarjev deviznih zaključkov.

Nazadovanje oziroma porast skupnega v poselnih devizah tekem prejšnjega tedna doseženega prometa je bil napram predzadnjemu tednu (število v oklepajih; vse v tisočih dinarjev) naslednji: Amsterdam 3 (6), Berlin 0 (24), Bruselj 0 (31), Curih 64 (72), London 69 (83), Newyork 172 (264), Pariz 144 (227), Trst 10 (40) in Dunaj 1359 (216); dinarska deviza v privatnem kliringu pa 62 (157).

Tendenca tečajev večine deviz je bila v zadnjem tednu spremenljiva razen pri Curihu, ki je edino skozi vse borzne dneve beležil ob nespremenjenih tečajih. Iz primerjanja spodnjih deviznih notic:

Devize	28. nov. 1932 najnižji Din	2. dec. 1932 najvišji Din
Amsterdam	2316.79	2328.15
Berlin	1367.36	1378.16
Bruselj	798.29	802.23
Curih	1108.35	1113.85
London	184.97	186.57
Newyork	5741.59	5769.85
Pariz	225.57	226.69
Praga	170.67	171.53
Trst	293.46	295.86

je razvidno, da so v razdobju od 28. m. m. do 2. t. m. okrepile svoj tečaj samo devize Berlin (za 0.83 poena) in London (za 1.45 poena), dočim so na omenjena borzna dneva notirali kljub vmesnim manjšim oscilacijam brez izprememb Amsterdam, Newyork in Praga. Nasprotno pa je v tem času utrpel Bruselj 0.27 poena tečajnega padca, Pariz 0.22 poena, Trst pa 1.56 poena. Dunaj in Budimpešta še vedno nista beležila; notic ostalih deviz ni bilo.

Efektno tržišče

Tendenca spremenljiva; brez prometa.

V prejšnjem tednu ni došlo na ljubljanski borzi do nikakih efektnih zaključkov. Ob nespremenjenem denarnem tečaju

(Din 125.—) je skozi vse zadnje borzne dneve beležila Tvornica za dušik d. d., Ruše, dočim so notirali državni papirji s stalno menjajočo se tendenco.

Povpraševanje po 7% investicijskem posojilu je bilo v torek in sredo (29. in 30. m. m.) najnižje, t. j. Din 47.—, medtem ko je bil na omenjenih borznih sestankih nuden ta papir po Din 48.—.

Vojna škoda ni močnejše oscilirala in dosegla v petek svoj najvišji denarni tečaj (Din 209.—) v zadnjem tednu, seveda brez blagovne notice.

Blairova posojila pa so tekem minulega tedna utrpela po par točk tečajnega padca in sicer 8% oziroma 7% Blair po 43.— oziroma 39.— (28. nov.) na 38.— oziroma 37.— (2. dec.).

V prošlem mesecu (novembru) so državni papirji dosegli svoje najvišje oziroma najnižje tečaje na sledečih borznih sestankih (datumi v oklepajih):

Investicijsko posojilo. Denar: 50.— (2.), 43.— (11.); Blago 50.— (24.), 45.— (11.). 8% Blair. Denar 43.— (18.), 38.— (2.); Blago: 45.— (18), 35.— (7.). — 7% Blair. Blago: 40.— (16.), 31.— (8.), 42.— (16.), 31.— (4.). — Vojna škoda: Denar: 208.— (28.), 175.— (2.); Blago: 210.— (28.), 180.— (2.).

Lesno tržišče

Tendenca mlačna; promet živahniji.

Na tukajšnji borzi je došlo v minulem tednu do nekaj večjih zaključkov. Skupno je bilo zaključeno 27 vagonov in sicer 6 vagonov jelovih desk, 6 vagonov rezane jelovine, 5 vagonov bukovih neobrobjenih plohov ter deset vagonov bukovih testonov.

Išče pa se:

Parjena bukovina, od 2 m dolžine naprej s 15% krat, od 14 cm širine naprej, polovico I. in polovico II. kvalitete, franko vagon Sušak pristanišče: 15 m³ od 27 mm, 5 m³ od 50 mm, 5 m³ od 60 mm, 2 m³ od 70 mm, 3 m³ od 80 mm, 1 m³ od 110 mm.

Bukovi neobrobjeni plohi, neparjeni, 27 in 38 mm debeline, franko vagon Sušak. 600 m³ hrastovih hlobov, 200 m³ borovih hlobov, 80 m³ jelovih hlobov, vse od 40 cm naprej, od 6 do 8 m dolžine, blago ravno, obeljeno, cena franko vagon nakladalna postaja.

25 m³ bukovih plobov, prima, 105 mm debelih, od 3 m dolžine naprej, od 25 cm širine naprej, cena franko avstrijska meja.

Paralelna roba smreka-jelka, 3-96 m dolžine, franko Sušak prist.: 140 m³ debelina 18 mm, širina 15 mm; 140 m³ debelina 18 mm, širina 22 mm; 140 m³ debelina 24 mm, širina 15 mm; 140 m³ debelina 24 mm, širina 22 mm.

Zaboji franko Sušak pristan, ali Reka, cena posebej za enostransko strugano in za posebej nestrugano izdelavo: 2000 zabojev dna in pokrovi 82/57 cm × 18 mm dvodelni, stranice 82/30 cm × 18 mm enodelni, končnice 53/30 cm × 18 mm enodelni; 1000 zabojev dna in pokrovi 64/42 cm × 18 mm dvodelni, stranice 64/30 cm × 18 mm enodelni, končnice 38/30 cm × 18 mm enodelni; 1000 zabojev dna in pokrovi 48/38 cm × 12 mm dvodelni, stranice 48/28 cm × 12 mm enodelni, končnice 35/28 cm × 12 mm enodelni; 1000 zabojev dna in pokrovi 40/26 cm × 12 mm enodelni, stranice 40/21 cm × 12 mm enodelni, končnice 24/21 cm × 12 mm enodelni.

PRIPRAVE ZA VELIKO OBRATNIŠKO RAZSTAVO

Ob priliki 25-letnice Zveze kmetijskih obrtnikov bo o binkoštih 1933. v Zagrebu velika obrtniška razstava, na kateri bodo sodelovali obrtniki iz vse države. Razstava bo v prostorih Zagrebskega Zbora. Razstavniki bodo že v kratkem pričeli z delom. Glavni namen razstave bo, okrepiti propagando za domače blago. Zagrebški obrtniki se nadejajo, da bo to največja obrtniška razstava, kar jih je bilo v Zagrebu. Na čelu osrednjega razstavnega odbora je gradbenik Aleksander Freudenreich.

Naš pravi domači izdelek!

Zahteve hotelirjev

V nedeljo se je vršil v Zagrebu kongres jugoslovanskih hotelirjev, ki je po daljši debati sprejel soglasno resolucijo, v kateri so izražene vse glavne zahteve naših hotelirjev.

Predvsem apelirajo hotelirji na trgovskega ministra, da se spremeni 3. člen pravilnika o ustanavljanju trgovskih združenj, da bi se na ta način omogočilo hotelirjem in lastnikom penzionov, da na področju ene banovine ustanove lastna obvezna združenja. Ta združenja bi se potem organizirala v zvezo hotelirjev vse Jugoslavije. Nadalje zahtevajo, da Državna hipotekarna banka in njene podružnice do konca leta 1934 ne izterjujejo od hotelirjev neplačanih anuitet z dražbo. Zakon o zaščiti kmeta naj se raztegne tudi na hotelirje. Tudi zasebni hipotekarni dolgovni hotelov naj se ne izterjujejo do konca leta 1934. Po možnosti naj se hotelirjem dolžni davki odpisajo. Roki zakona o taksnih in davčnih olajšavah naj se podaljšajo vsaj za tri leta. Pavšalirana trošarinska taksa za točenje pijač v turističnih gostilnah naj se zniža vsaj za polovico. Električna razsvetljava v hotelih naj se pri odmeri državne trošarine ceni kakor struja za pogon motorjev. Onemogoči naj se nelojalna konkurenca hotelirjem s strani raznih nelegalnih podjetij, ki se bavijo s prehranjevanjem in prenočevanjem turistov. Pravočasno naj se poskrbi, da devizne omejitve ne bodo škodovala tujskemu prometu.

Koncem zborovanja je bil izvoljen odbor, ki naj izvede priprave za ustanovitev Zveze jugoslovanskih hotelirjev.

Konkurzi in prisilne poravnave

Razglašen je konkurz o imovini trgovca Hrastnika Angeloslava v Ljubljani. Konkurni sodnik Avsec, upravnik mase dr. Fetič. Prvi zbor upnikov dne 15. decembra ob 9., soba št. 140. Oglasitveni rok do 6. januarja 1933. Ugotovitveni narok pri deželnem sodišču dne 14. januarja 1933 ob 9.

Uvedeno je poravnalno postopanje o imovini trgovca z zelenjavo in sadjem Korsunovskega Stratonika in Marije na Bledu. Poravnalni sodnik dr. Štular, poravnalni upravnik odvetnik Kobler. Narok za sklepanje poravnave pri sodišču v Radovljici dne 11. januarja 1933 ob 10. Rok za oglasitev do 5. januarja 1933.

Odpravljen je konkurz umrlega zidarkega mojstra Černeta v Ljubljani, ker je bila razdeljena vsa masa.

Potrjena je poravnava trgovca Butolena Antona v Mariboru. Kvota 40%.

Dr. Pirčeva sladna kava

je prvovrsten domači izdelek, s katerim pripravite zdravo, izdatno, redilno in ceneno pijačo za Vas in Vaše otroke.

Dr. Pirčeva sladna kava je prav prijetnega okusa in jo pijo odrasli kot otroci z užitkom.

Naši vojni dolgovi Ameriki

Svetovno časopisje že nekaj časa sem razpravlja o moratoriju dolgov, ki so jih napravile evropske države med vojno v Ameriki. Kakor znano, so ameriške Zedinjene države dovolile že enkrat odlog za medzavezniške dolge, v kolikor so zapadli v času od 1. julija 1931 in do 30. junija 1932. Ker dospe 15. t. m. nekateri novi obroki, za katere doslej še ni dovoljen odlog, je umestno, da vemo, kako je v tem oziru z našimi državnimi vojnimi dolgi.

Naši vojni dolgovi so nastali 1. 1917. in 1918., ko je dobila država od Zedinjenih držav Sev. Amerike v skupnem znesku 51.758.500 dolarjev (torej okoli 3 milijard dinarjev). Od tega je prejela skoro do polovice v vojnem materijalu. Do 15. novembra 1925. je na to odplačala 1 milijon 356.700 dolarjev. Radi natekljih se obresti je dolg narasel tako, da se je že 1. 1926. sporazumno ugotovil že na 62 milijonov 850.000 dolarjev.

Po tedaj sklenjenem sporazumu se je za odplačilo obveznosti iz tega dolga določilo 62-letno razdobje, torej do 1. 1988 s tem, da smo za prvih 12 let oproščeni obresti. Povprečna mera tega posojila znaša 1 odstotek. Dočim imamo plačevati glavnične

obroke vsakega 15. junija, pa je terminirano plačevanje obresti na vsakega 15. decembra. Toda ker smo za 12 let po tem sporazumu, kot rečeno, oproščeni obresti, torej do leta 1938., za nas 15. december za enkrat nima tega pomena, kakor ga ima za druge države.

Vsega skupaj smo plačali na vojne dolge od 1. 1926.—1931. 1.225.000 dolarjev in 15. junija letošnjega leta bi morali plačati nadaljni obrok po 250.000 dolarjev; toda za tega nam je bil kot drugim dovoljen odlog za 1 leto. Za nas je torej eminentne važnosti, kaj bo dne 15. junija 1933., ko zapade novi obrok glavnice v višini 270.000 dolarjev.

Ce do tedaj ne bo urejeno vprašanje vojnih dolgov in če bo ostal Washington trdovraten, kar pa ni pričakovati, bo morala drugo leto naša država prijeti z odplačevanjem. To bi bilo za njo tem težje, ker so bile na ameriško inicijativo črtane reparacije, s katerimi bi mi z lahkoto zadostili vsem svojim medvojnimi obveznostim. Jugoslavija se sicer reparacijam ni odrekla, a jih po sklenitvi lozanskega sporazuma ni več prejela.

Statistika konkurzov in prisilnih poravn

Društvo industrijecev in veletrgovcev v Ljubljani objavlja za čas od 1. novembra 1932 do inkluзивe 30. novembra 1932 to statistiko (številke v oklepaju se nanašajo na isto dobo pretečenega leta):

1. **Otvorjeni konkurzi:** V Dravski banovini 6 (8), v Savski banovini 4 (5), v Vrbaski banovini 2 (0), v Primorski banovini 5 (4), v Drinski banovini 7 (3), v Zetski banovini 1 (2), v Dunavski banovini 4 (12), v Moravski banovini 6 (3), v Vardarski banovini 2 (1), Beograd, Zemun, Pančevo 2 (3).

2. **Otvorjene prisilne poravnave izven konkurza:** V Dravski banovini 10 (8), v Savski banovini 25 (13), v Vrbaski banovini 9 (1), v Primorski banovini 6 (6), v Drinski banovini 7 (8), v Zetski banovini 0 (1), v Dunavski banovini 2 (26), v Moravski banovini 1 (0), v Vardarski banovini 1 (2), Beograd, Zemun, Pančevo 3 (4).

3. **Odpravljeni konkurzi:** V Dravski banovini 5 (7), v Savski banovini 13 (3), v Vrbaski banovini 0 (1), v Primorski banovini 2 (2), v Drinski banovini 3 (4), v Zetski banovini 1 (3), v Dunavski banovini 10 (9), v Moravski banovini 13 (11), v Vardarski banovini 7 (3), Beograd, Zemun, Pančevo 0 (1).

4. **Odpravljene prisilne poravnave izven konkurza:** V Dravski banovini 14 (5), v Savski banovini 35 (4), v Vrbaski banovini 12 (0), v Primorski banovini 2 (1), v

Drinski banovini 15 (6), v Zetski banovini 2 (0), v Dunavski banovini 14 (20), v Moravski banovini 2 (1), v Vardarski banovini 1 (1), Beograd, Zemun, Pančevo 2 (1).

Cene zopet narasle

Gospodarski oddelek Narodne banke je pravkar objavil indeksne številke za cene v trgovini na veliko za mesec november. Iz teh številk je razvidno, da se je indeks cen zopet dvignil za 0,8 in sicer od 63,9 na 64,7. V primeri z novembrom lanskega leta pa indeks še vedno ni dosegel svoje prejšnje številke, temveč je manjši za 3,9.

V podrobnostih se vidi gibanje indeksa cen v trgovini na veliko iz teh številk, pri čemer so cene iz 1. 1926=100:

	Okt. 1932	Nov. 1932	Nov. 1931
Rastlinski proizvodi	58,1	59,7	70,9
živalski proizvodi	58,5	60,2	63,6
mineralni proizvodi	76,8	76,8	73,4
industrijski proizvodi	67,5	67,6	68,7
Skupni indeks	63,9	64,7	68,6
izvozni predmeti	55,5	56,9	68,2
uvozni predmeti	72,9	73,1	66,5

Razveseljivo je to, da se je nerazmerje med indeksom cen izvoznih in uvoznih predmetov nekoliko ublažilo. Dočim je znašal razmak v oktobru še 17,4, je znašal v novembru le še 16,2. Vseeno pa je še vedno mnogo previsok.

VINSKA RAZSTAVA IN SEJEM V IVANJKOVCIH

»Vinarska zadruga Jeruzalemčan« v Ivanjkovcih priredi dne 13. decembra t. l. svoj 8. vinski sejem in vinsko razstavo. Na razpolago bodo vse vrste sortnih vin, kakor tudi vina iz mešanih nasadov, Ormoško-Ljutomerskih gor in to letošnja pridelka, kakor tudi prejšnjih letnikov.

Vsakdo ima na ta način priliko, da se z malo zamudo časa prepriča o letošnji izvrstni kvaliteti vin in da pride z vinarstvom v direkten stik.

Ivanjkovci ležijo v sredini Ormoško-Ljutomerskega vinogradarskega okoliša in v neposredni bližini so najznamenitejši vinski griči. Tako ima vsak posestnik sejma tudi priliko obiskati klet producenta.

Dvorana, kjer se vrši prireditve, že osmo leto in to vselej z lepim uspehom, leži tik kolodvora, tako, da je posest v vsakem vremenu lahko mogoč. Železniške zveze so skrajno ugodne. Vabimo vse zainteresente k mnogobrojnemu obisku.

VELIKO ZANIMANJE ZA HERCEGOVSKO DROBNO ČEBULO

V kmetijstvu Hercegovine zavzema poleg tobaka in vina vedno važnejše mesto proizvodnja drobne čebule, imenovane arpančik. Ker je kvaliteta te čebulice odlična, se vedno bolj zahteva na svetovnih trgih. Leta 1928 je bilo te čebulice izvoženo okoli 150 vagonov. Naslednje leto se je produkcija še povečala in je žetev dala 200 vagonov. Žal pa se okoli 100 vagonov ni moglo prodati in zato so morali vso to ogromno količino vreči v Neretvo. Vzrok je bil v slabi organizaciji izvoza. Blago ni bilo tipizirano in tudi ne sortirano. Zato so osnovali leta 1930 v Mostaru izvozno zadrugo, ki se je temeljito lotila svojega dela, nakar tudi uspeh ni izostal. Tako je dala letošnja žetev okoli 100 vagonov, ki so skoraj že vsi prodani in za dobro ceno. A cene še rastejo.

MOČAN IZVOZ PURMANOV V ANGLIJO

Na zadnjem tedenskem sejmu v Zlataru je bilo 1800 purmanov najodličnejše kvalitete, od katerih je bilo 1500 prodanih v Anglijo. Cene so še naprej čvrste in sicer od 10 do 11 Din za kg žive teže. Tudi druge perutnine je bilo na trgu dovolj. Večinoma se je prodajala v Zagreb. Cene so nekoliko porasle in so se prodajale gosi po 30 do 40 Din, kokoši po 12 do 15 in race po 12 do 15 za kos, piške pa po 12 do 20 Din par. Dogon telet je bil slab, ker je padla cena in se na Dunaj ni več prodajalo telet. Prodajalo se je le za domačo potrebo in sicer po 3 do 5 Din za kg žive teže. Dogon svinj je bil srednji; 45 svinj se je prodalo v Italijo. Cena mesnatim svinjam je bila po 6 do 7, pitanim pa po 7 do 9 Din za kg žive teže.

TRGOVCI! Širite »Trgovski list«.

NOVI PREDPISI ZA UVOZ SADJA V AVSTRIJO

Avstrijska vlada je izdala nove predpise za uvoz sadja. Po teh predpisih mora biti vsaki pošiljki sadja priložen certifikat fitopatološke postaje države izvoznice, da je sadje zdravo in da je bilo desinficirano. Poleg tega mora biti vsaka pošiljka (razven hrušk in jabolk) imeti plombo fitopatološkega zavoda. Ti predpisi veljajo tudi za tranzitne pošiljke. Certifikati, ki ne smejo biti starejši od treh tednov, morajo biti sestavljeni v jeziku države izvoznice in v nemščini.

ZA PROIZVAJALCE MOŠKE, ŽENSKÉ IN DEČJE KONFEKCIJE

Zavod za pospeševanje zunanje trgovine pri ministrstvu za trgovino in industrijo v Beogradu se zanima za naslove tvrdk, ki izdelujejo moško, žensko in dečjo konfekcijo najpreprostejše vrste in ki bi se interesirali za izvoz svojih proizvodov. Interesenti naj se blagovolijo javiti z dopisom pri Zbornici za TOI v Ljubljani.

KONZUM PIVA PADA

Leta 1928. je znašal konzum piva v naši državi še 727.700 hl piva, l. 1929. je padel na 674.800 hl, l. 1930 na 653.700 hl in lansko leto že na 540.300 hl. V letošnjem letu pa je potrošnja še bolj padla in računa se, da bo letos dosegla komaj 300.000 hl. Glavni vzrok tega padca ni le v gospodarski stiski, temveč v prevelikem obdačenju piva. Dočim je bila trošarina na vino odpravljena, znašajo davki od litra piva Din 2-50. Vsled silnega padca potrošnje piva obstoji nevarnost, da bodo nekatere pivovarne ustavile delo.

Narodno gledališče v Ljubljani

Drama.

Začetek ob 20.

Petek, dne 9. decembra: Zaprt.

Sobota, dne 10. decembra: Carjevič Aleksej. Red B.

Nedelja, dne 11. decembra ob 15.: Jurček. Mladinska predstava. Izven. Znižane cene.

Nedelja, dne 11. decembra ob 20.: Roksi. Izven. Znižane cene.

Opera.

Začetek ob 20.

Petek, dne 9. decembra: Zaprt.

Sobota, dne 10. decembra: Viktorija in njen huzar. Na korist Udruženja gledaliških igralcev. Gostuje gospa Vera Mišić iz Gradca. Izven.

Nedelja, dne 11. decembra ob 15.: Erika. Izven. Znižane cene.

Nedelja, dne 11. decembra ob 20.: Adel in Mara. Izven. Znižane cene.

Mariborsko gledališče

Začetek ob 20.

Petek, dne 9. decembra: Zaprt.

Sobota, dne 10. decembra: Zemlja smehljaja. Red B.

Za vse naše vloge in obveze

namči

z vsem premoženjem in vso davčno močjo

Dravska banovina

KDOR VARČUJE SIVIH LAS SE OBVARUJE

HRANILNICA
DRAVSKE
BANOVINE
LJUBLJANA
MARIBOR
CELJE

KLIŠEJE

vseh vrst po fotografijah ali risbah izvršuje najsolidnejše klišarna ST-DEU LJUBLJANA DALMATINOVA 13

Trgovci in industrijci /

Trgovski

list

se priporoča za inseriranje!

Brzjavljavi: Krispercoloniale Ljubljana — Telefon št. 2263

Ant. Krisper Coloniale
Lastnik: Josip Verlič

Veletrgovina kolonialne robe.
Veleprazarna kave.
Mlini za dišave.
Čočna postrežba.

Ljubljana
Dunajska cesta 33
Ustanovljeno leta 1840

Zaloge špirita, raznega žganja in konjaka.
Mineralne vode.
Ceniki na razpolago.

Trgovci! Naročajte blago pri tvrdkah, katere oglašajo v „Trgovskem listu“!

J. HLEBŠ, LJUBLJANA

DRUŽBA Z O. Z.

CANKARJEVO N. 21 -- MESTNI TRG 19

Sobo-črkoslikarstvo in pleskarstvo

Vsa dela izvršuje z najmodernejšimi vzorci, točno po naročilu, solidno in pod garancijo. — Telefon 30-70